

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	— fill.	Egy évre:	— fill.
Egy évre	10 kor.	Egy évre	16 kor.
Fél évre	5	Fél évre	8
Negyed évre	2	Negyed évre	4
Egy óra	1	Egy óra	1

Egyes szám ára 4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Hevesvármegye felirata.

Hevesvármegye melegágya volt mindig az igazi hazafiságnak. Nemes, nagy mozgalmak indultak ki e vármegye közgyűlési termeiből, melyekre mindenkor lelkes visszhangot adott az ország. Legutóbb is felírt a törvényhozáshoz Rákóczi, Thököly és Beresényi glorifikálása ügyében és kéri a többi törvényhatóságokat, hasonló tartalmu határozatok felterjesztésére. Kérik Kossuth Lajosnak és az 1848-as honvédek érdemeinek és emlékének törvénybe iktatását is oly módon, a mint az Deák Ferencz érdemeinek törvénybe iktatása által történt. Hevesvármegye felirata a napokban érkezett a képviselőházhoz s így hangzik:

Mélyen tisztelt Képviselőház!

Önmagát becsüli meg az a nemzet, a mely nagyjait megbecsüli s önmagának szerez tiszteletet, ha nagyjaink emlékét tiszteletben tartja s híven megőrzi. A magyar történelemnek ezer éven keresztül összegyűjtött dicső eseményei között fájda lommal láttunk olyanokat, a melyek a nemzet részéről részesültek meg nem érdemelt gyalázásban: s a magyar nemzet történetében találunk oly eseményeket a melyekért — egy szabadságot szerető s alkotmányát az utolsó csep vértig védelmező nemzet, épen a szabadság és az alkotmány védelmében életüket, vérüket, vagyonukat feláldozó fiainak emlékét megörökíteni s minden idők emlékezetének átadni elmulasztotta. Pedig ennek a nemzetnek ezredéves fenállását az biztosította, hogy minden időnek, minden kornak megvoltak a maga nagy emberei, a kik lángoló hazaszeretetükkel, szabadságért dobogni soha meg nem szűnő szívökkel, a haza javára irányuló bölcs munkálkodásukkal, s ha a haza érdeke azt kívánta, annak védelmében, nem lankadó karral egy szent célnak áldozták életüket, s munkásságuk a haza boldogulására.

Ki tagadná, hogy a kurucz kor megdicsőült vezéreit, az 1848-as törvények megteremtőjét s a szabadságharcz bajnokait nem a hazaszeretet s nem a szabadság eszmei lelkesítették s tetteiket nem azok irányították?

Mégis amazok pártütőknek, a haza nyilvános ellenségeinek nyilvánították, emezek emlékének pedig egy silány lapot sem emeltünk. — Micsoda lealázása a nemzetnek, hogy fiait nyilvánítja haza árulóknak, s a haza ellenségeinek azokat, kiknek szíve utolsó dobbanásában is a hazáért érzet: s micsoda hálátlanság a nemzet részéről azokról megfélekedni, a kik szabadságának s alkotmányának megtartásában országlánrészt kértek, s a kik annak védelmében ontották vérüket.

Rákóczyt, Thökölyt, Beresényit, mint a

hazának nyilvános ellenségeit, mint árulókat s az igaz szabadság fellforgatóit bélyegzi meg az 1687. V. t.-cz. és az 1715. XLIX. t.-cz.; s Kossuth Lajos érdemeiről s az 1848—49-iki szabadságharcz névtelen felisteneiről törvényt alkotni elmulasztott a hálátlan utókor.

Mindezek érzetében mai napon tartott törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlésünkben hozott határozatunknál fogva, tisztelettel kérjük a magyar országgyűlést, hogy:

1. A Rákóczyt, Thökölyt, Beresényit diffamáló 1687. V. t.-cz. és az 1715. XLIX. t.-czikkeknek törvény útján leendő törlését.

2. Kossuth Lajos érdemeinek, — oly módon mint az, az 1876: III t, cz. által Deák érdemeinek törvénybe iktatása által történt — törvénybe iktatását és szobrának sürgős felállítását s végül;

3. Az 1848/49-iki honvédek érdemeinek és emlékének törvénybe iktatását eszközölni méltóztatssék.

Kelt Hevesvármegye törvényhatósági bizottságának Egerben, 1902. márczius 17-én tartott közgyűlésünkben.

Hevesvármegye közönsége nevében:

Majzik Viktor.
 alispán.

A vármegyei és városi köztörvényhatóságok ujja szervezése.

Irtá: **Dr. Kardos Samu.**

Sokszor ingott már a magyar nemzet a lét és nem lét kérdése között. Sajó . . . Mohács . . . Majtényi és Világos . . .! Egy-egy temetőjét képezik a nemzeti élet és fejlődésnek. De a gondviselés, mely a nemzetet éppen a legválságosabb időben nagy férfiakkal, világra szálló embekkel megáldotta, annyi csapás és szenvedés daczára megmentette a nemzetet az enyészettől, megtartotta azt a jövőendő számára. Bármily súlyosak is legyenek a jelen korszakban a nagy gazdasági átalakulásokkal járó óriási válságok, én bízom a magyar nemzet munkaképességében, kitartó erejében, nagy tettekre való rátermettségében. remes célokra való hivatottságában és egy pillanatig sem kételkedem azon, hogy a jelen korszak nehéz gazdasági válságait szerénccsén ki fogja állani, szóval a nemzet rövid időn belül önerejéből egy újabb és boldogabb korszakra fog virradni.

De hogy ez az óhajtra-óhajtott, remegve-remélt újabb és boldogabb korszak tényleg bekövetkezzék, nem elég elmerengnünk a dicső múlt felett, nem elég jajveszkelnünk a jelen szomorúságai felett, de alkotó kezzel kell megragadnunk a sors kerekét, elő kell készítenünk a jövőndöt. A közel jövőndő egyik legfontosabb, egyik legsürgősebb feladatát a parlament és a sajtó egységes közvéleménye és a köztudat szerint is a

köztörvényhatóságok ujjaszervezése fogja képezni.

Ezen a téren két hatalmas tábor áll egymással szemben. Az egyik a mult hagyományaira támaszkodva, az önkormányzat hívének vallja magát, a másik a többi ugynevezett — modern államok berendezkedésére hivatkozva az állami közigazgatás hívének tartja magát. Nehéz és kemény tusa lesz ez, de bármely pártnak rideg elvei fognának a győzelemre jutni, a legvőzött, a vesztes magaa nemzetleszen.

Mert az önkormányzat elveinek a végletekig való megváltoztatása a köztörvényhatóságok ujjaszervezésénél egyrészt illusorriussa teheti a központi kormányzat hatályos működését az ország legnagyobb részében, másrészt könnyen szárnyat adhat az idegen szellemek, idegen pénzzel működő, már most is veszedelmes jellegű nemzetiségi aspirációknak.

Ellenben az állami közigazgatás rideg elveinek bővitele és alkalmazása a köztörvényhatóságok szervezetében, csakhamar kiölné a közigazgatásból, és annak alkalmazottjaiból az önálló gondolkodást, a függetlenség érzetét a helyébe ültetné az érdekhajhászatot, a nálunk ugy is divatosá vált betegséget: a szolgalelkűséget.

Nekünk magyaroknak, — kiknek fájdalom és tudvalevőleg nincsen külön királyi udvartartásunk, nincsen külön külügyi képviselőnk és nincsen önálló nemzeti hadseregünk, — nem lehet és nem szabad vakon a külföld példái után indulnunk, mert nekünk a mult szomorú tanulságai szerint nem egy izben saját uralkodóink és saját kormányzóinkkal szemben is meg kellett védeni a nemzet igaz jogait és törvényes szabadságait. Nálunk a vármegyei és városi köztörvényhatóságoknak nem lehet egyedüli hivatásuk az, hogy a kormány rendeleteit és intézkedéseit egyszerűen végrehajtsák, a mi köztörvényhatóságaink, ha nagy feladatoknak tényleg megfelelni akarnak, nem lehetnek egyszerű közigazgatási forumok, de kell, hogy azzá legyenek a mik egykoron voltak: az alkotmányos jogok, törvényes biztosítékai, bevehetetlen várai.

A mig tehát egyrészt a köztörvényhatóságok ujja szervezésénél meg kell teremteni azon garantiákat, melyek nélkül jó közigazgatás el sem képzelhető, addig másrészt fel kell építenünk azokat a régi bástyákat, melyek nélkül a vármegye vagy a város nem egyéb, mint a központi kormányzat közönséges végrehajtási szerve, nem pedig politikai testület, mely a maga hatáskörében nemcsak a közigazgatás apróbb ügyett végzi, de ha kell az ország nagy kérdéseit joggal és kellő súlylyal pertraktálja.

A régi vármegyének legnagyobb ellensége, a mostani silány köztörvényhatósági szervezet gyászos emlékü megteremtője, maga Tisza Kálmán a 38 évvel ezelőtt, vagyis 1865-ben megjelent „Parlamentari felolios kormány és a megyei rendszer” című röpiratában az állami közigazgatásról meg-

emlékeztet, a hivatolt röpirat 25-ik lapján szó szerint ezeket mondja: „A központosításnak már természete az — legalább így nyilvánult meg működése mindenütt, — hogy a rend érdekében megöli, megöti is, hol felelős parlamenti kormány áll az ügyek élén, a területi és személyes szabadságot, mert ezek mozzanatai zavarnák a mesterséges közigazgatási gépezet egyhangu kegyességét és éppen ezért, sem magát a rendet, sem az a nélkül felfenn nem állható valódi szabadságot megvédeni a veszély percében nem képes.

A veszély eme perczeitől, vagy ha a percek tényleg bekövetkeznek, a vegromlástól akarom én megmenteni a társadalmat, akkor és az által, mikor a köztörvényhatóságok újjászervezésénél a magasabb állami szempontokat a nemesítő és termékenyítő önkormányzati elvekkel összhangzatba hozni kívánom. Mindenekelőtt tudnunk kell azt, hogy a köztörvényhatóságokra a közigazgatás terén nemcsak jelenben, de a jövőben is két nagy feladat vár: az egyik feladat a központi kormányzat törvényes intézkedéseinek végrehajtása, a másik a helyi önkormányzat jogai és kötelezettségeinek teljesítése. E kettős hivatásból folyólag óriási kiadások várnak a köztörvényhatóságokra. Emé kiadások viselése némel köztörvényhatóságoknál, különösen pedig városi törvényhatóságoknál elviselhetetlen terhet kepez az amúgy is túlterhelt adózó polgároknak nézve.

Az újonnan alkotandó törvényben tehát kimondandó volna első sorban:

a) Hogy a vármegyék összes közigazgatási költségeit miként eddig, úgy ezután is az állam viseli, ellenben törvényhatósági joggal felruházott városok közigazgatási költségeit, melyekhez az állam eddig egy fillérrel sem járult, fele részben az állam köteles viselni.

b) Minthogy a lényege a dolognak nem az, hogy minél több, hanem minél erősebb vármegyei és városi köztörvényhatóságaink legyenek, a 100 négyszög mérföldnél kisebb területű, 100,000 lakosnál kevesebb népességű vármegyei törvényhatóságok egyszerűen megszüntetendők. Én ugyanis sehogy sem tudom megérteni, hogy a kicsiny és szegény Árva megyének, vagy a még kisebb és még szegényebb Ugocsa megyének, ugyan mire jó a külön törvényhatósági jog? Ha csak nem arra, hogy 2. főispánnal, 2. alispánnal és néhány szolgabíróval több hivatalnok legyen az országnak. Hiszen már 1867-ben maga Deák Ferencz megmondotta: „Comitatus Ugocsa non coronat.”

Ellenben a városi törvényhatóságok számát, mint a melyekben a modern haladás vívmányai, ipar és kereskedelem eszközei, irodalom, tudomány és művészet, tehát a vagyoni és szellemi erők legjobbnak és leghelyesebben vannak csoportosítva, gyarapítani óhajtom. Ott van többek között Erdélyben a nagy iparral és kereskedelemmel, régi kultúrával, országos intézetekkel és 26,648 lakossal bíró igen vagyonos Nagy-Szeben városa, továbbá a még Nagy-Szebennél is népesebb, vagyonosabb jelentékenyebb Brassó városa. Ezeknek én az önálló törvényhatósági jogot épp úgy megadnám, mint pl. a szerosabb értelemben vett Magyarországon a nagy történelmi multtal dicsekedő, számos közintézményvel rendelkező Eger, Eperjes, és Máramaros Sziget városának, nem különben és újabb időben jelentékeny kulturaközponttá lett Nagy-Becskerek, Nagykanizsa, Nyiregyháza, Szeben-

tes, Szombathely és Zenta városoknak. Ezek mindegyike különben is székhelye egy vármegyének mint a kerületi kir. törvényszékeknek, kerületi kir. pénzügyigazgatóságoknak. Mindegyike 20—30,000 közti lakossal bír és így ép oly joggal adható nekik az újjászervezés alkalmával a köztörvényhatósági jog, a miként megadott a náluk sokkal kisebb és jelentéktelenebb Komárom városának, vagy Páncsovának.

c) A mi a vármegyei és városi törvényhatóságok szervezetét illeti, ezekre nézve kimondandó lenne, hogy 2. törvényhatóságnak 1 főispánja soha sem lehet. Kimondandó lenne továbbá, hogy a vármegyei és városi törvényhatóság hivataltagjai, vagyis a tiszti karon kívül a kir. törvényszék elnöke, a kir. ügyész, a kir. járásbíró és kir. pénzügyigazgatóság vezetője, nemkülönbén a kir. tanfőgyelős a kir. államépítészeti hivatal főnöke ülésszakozati joggal bírnak. Hivatalból tagjai volnának még a vármegyei és városi törvényhatóságoknak az akadémiai jelleggel bíró főiskolák igazgatói s azok helyettesei, nemkülönbén a területök-höz tartozó választókerületek országgyűlési képviselői. Mert ezen új elemek felvétele csak emelne a törvényhatóságok tanácskozásának szintjét.

A törvényhatósági bizottság többi tagjai 1/4 ad részben a viritisekből és 3/4 ad részben a választott képviselők közül állana. Ilyen szervezet mellett kellő súlyu tekintélyű és szakértő egyének képviselnék egyrészt a közgyűléseken az állami közigazgatás magasabb szempontjait, de másrészt a társadalom és az önkormányzat hívei is méltó képviselőkre találnának a nevezet-ekben.

Még talán a szervezetnél is fontosabb és nehezebben megoldható kérdést kepez, az hogy a törvényhatóságok kebelében működő tiszti állások, miként és hogy töltendők be? Választás utján e, vagy kinevezés által? S vajjon ha választás által töltetnek be, — a mandátum határozatlan időre, vagy életfogytiglan szóljon e? E tekintetben én a mi jog — rendszerünkben sem ismeretlen kijelölési és illetve ezen alapuló kinevezési rendszert óhajtanám életbe léptetni. És pedig akként, hogy a köztörvényhatóságok, minden tiszti állásra; tehát alispán, polgármester, főjegyző és aljegyzők, főszolgabíró és szolgabírák, fő- és alkaptány, árvaszéki elnök és árvaszéki ünlők, alispáni és polgármesteri titkárok, szóval minden a fogalmazói szakhoz tartozó tiszti állásra az arra pályázók és kinevezettek közül 3—3 egyént választana és terjesztene fel kinevezés végett a központi kormány fejéhez, vagyis a helyügyminiszterhez. A központi kormányzat feje pedig csak a kijelöltek közül eszközölhetné a kérdésen állásra a kinevezést. De természetesen élethossziglani tartamra. —

Ezen rendszer mellett biztosítva volns egyrészt a törvényhozási bizottsági tagoknak választási szabadsága, de másrészt az ekként eszközölt kijelölés alapján történő kinevezés folytán, a tisztviselők működése is állandóságot és ebből folyólag sokkal nagyobb biztonságot nyerne. Másik és megbecsülhetetlen előnye volna a kijelöléssel vegyes kinevezési rendszernek, az, hogy egyik párt, vagy egyik érdekes csoport soha sem tudna teljesen lenyűgözni, kiharcolni, kizsákmányolni a nemtelen és jogosulatlan nepotizmus javára a közhatalmat és közérdeket. Hiszen ösmeretes dolog, hogy Budapest székes főváros főpolgármesterét maga a király nevezi ki azon három férfiú közül kiket e célra a

közgyűlés jelöl ki. És — ösmeretes dolog az is, hogy a korona örökét ugyancsak a király nevezi ki, az együttes országgyűlés által kijelölt férfiak közül.

A köztörvényhatóságok rendezéséről szóló régebbi, vagyis az 1870-ik évi XLIII. t. cz. 1-ő §-a, nemkülönbén az ugyancsak törvényhatóságok rendezéséről szóló későbbi, vagyis az 1886-ik évi XXI-ik t. cz. 2-ik §-a világosan kimondja; először:

„Hogy a törvényhatóságok jövőre is gyakorolni fogják a törvény korlátai között az önkormányzatot és az állami közigazgatás közvetítését.” Kimondják a hivatolt törvények még azt is:

„Hogy ezeken felül a törvényhatóságok egyéb közérdekű, sőt országos ügyekkel foglalkozhatnak, azokat megvitathatják, azokra nézve megállapodásaikat kifejezhetik azokat egymással és a kormányval közölhetik sőt kérvény alakjában a képviselőházhoz közvetlenül feltejeszhetik.”

Én e helyütt és ez alkalommal az önkormányzat és állami közigazgatás közvetítéséről bővebben szólni nem akarok, csupán azt kívánom megjegyezni, hogy addig helyes, rendes, pontos közigazgatásunk nem lehet, míg a közigazgatást teljesítő hatóságok egyuttal a jognak s különösbén a büntető jognak széles mezején bírói funkciót is folytatnak. A közigazgatás újjászervezése által vissza kell térnie a törvényhozásnak arra a régi és helyes álláspontjára, mely az 1869-ik évi IV-ik t. cz. 1-ő §-ában van lefektetve s a melyben ki lett mondva az a minden modern államban alapvető képező helyes intézkedés:

„Hogy az igazságszolgáltatás a közigazgatástól elkülönítetik; és sem a közigazgatási, sem a bírói hatóságok egymás hatáskörében nemavatkozhatnak.”

Hogy mily kuszált állapotok és anomáliák származhatnak abból, ha a közigazgatási hatóságok bírói funkciót is teljesítenek, legyen elég rá mutatnom a Budapesten nem régen megtartott országos ügyvédygyűlés ama egyhangulag hozott határozatára, melyben éppen az én indítványomra kimondotta, az országos ügyvédygyűlés, hogy a rendőri kihágási ügyekben az ítékezési jog a polgárok egyéni szabadságának legsuvoyosabb sérelme és veszélyeztetése nélkül a közigazgatási hatóságok hatáskörében meg nem hagyhatók.

f) Egyik legfontosabb jogát és a közszabadságok egyik leghatalmasabb biztosítékát a köztörvényhatóságok ama joga képezi, mely szerint a törvényhatóságok jogosítva vannak közérdekű, sőt országos ügyekkel foglalkozni, azokat megvitadni, azokra nézve megállapodásaikat kifejezni és ezen megállapodásaikat egymással körlevélben, a kormányval feliratban, a képviselőházzal kérvény alakjában közölni.

Én részéről a törvényhatóságok eme nagy horderejű jogát a jövőben nem megszorítani, de kiterjeszteni véleményezem. Kiterjeszteni vélem pedig akként, hogy a felirati joga a törvényhatóságoknak ne csak a kormány és képviselőházzal, de a főrendiházzal is meglegyen. A főrendiházzal szemben való felirati joga a törvényhatóságoknak különös indoklásra nem szorul, mert hiszen ez éppen olyan szerve a törvényhozó testületnek, mint maga a képviselőház. És hogy a törvényhatóságoknak a főrendiházzal szemben való joga ne pusztán írott malaszt legyen, és hogy egy rész-

ről a köztörvényhatóságok tekintélye emeltesse, másrészt pedig a főrendiháznak a koronától való függése alkotmányos uton korlátozassék — kimondandó volna a törvényhatóságokról szóló új törvényben, hogy a főrendiházba minden vármegye es minden törv. hatósági joggal felruhazott város egy tagot küldhet. Hiszen ez nem jelentene egyebet, mint egyensúlyozását a korona ama hatalmának, mely szerint az 1885-ik évi VII t. cz. 5-ik §-a szerint a korona a főrendiházba életfogytiglan 50 tagot nevezhet ki. Emez intézkedések folytán a mult hagyományain tengődő alkotmányos életünkben mi vitális szerepet sem játszó főrendiház friss erőket nyerne, új szellemre ébredne, nagy es fontos hivatásának, a maga hivatásának megfelelhetne.

g) A köztörvényhatóságoknak ily módon való megerősítése nem gyöngítene a központi államkormányzat hatalmát es befolyását a közigazgatás ama terén, mely állami feladatot kepez, de megerősítené a közszabadságok es társadalmi jogok biztosítékait minden hatalommal, tehát ha kell, magával a központi államhatalommal szemben is. Es hogy az ekként megerősített törvényhatóságok idegen es nemtelen aspirációknak a félszkeivé ne válhassanak a nemzetiségi vidékeken, a nemzetiségi törvény felforgatása nélkül is egy egyszerű paragraphussal nagyon könnyen lehet segíteni.

Az esküdt bírósági intézményt Magyarország hosszú időközön, több mint egy fél-századon át azért nem merték behozni, mert az ország oly kiváló jogászai es legliberálisabb államférfiai is, mint Csemegi Károly, Beksiacs Gusztáv is féltettek ez intézményt a nemzetiségek befolyásától es hatalmatól. Mert hiszen az esküdtbírósági intézmény politikai szempontból nem tehet egyebet, mint az autonómiának, az önkormányzatnak az igazságszolgáltatásba való bevitelét.

A megsértett társadalmi jogrend felet az esküdték, mint a társadalom képviselői bíráskodnak. Es mivel es mikép lehetett utjat állani annak, hogy az emberi jogok legfőbbike: a becsület, a szabadság es az élet, tehát éppen a legnagyobb es legfontosabb bűnperekben a nemzetiségi vidékeken a nemzetiségi igazgatónak ki ne szolgaltassék? Egyszerűen es ugy lehet a kérdés megoldva, hogy az esküdtbíróságokról szóló 1897-ik évi XXX-ik t. cz. 4. §-ában ki lett mondva:

„Hogy esküdt csak az a magyar honos férfilehet, ki élet korának legalább 26-ik évét betöltötte, az állam hivatalos nyelvét érti, azon írni es olvasni tud.

Am tessék az új törvényben ki mondani, hogy a városi es vármegyei törv. hatósági bizottságnak, a tanácskozási es jegyzőkönyvi nyelve a magyar es hogy a törvényhatósági bizottsági tagnak csak az választható meg, ki életkorának legalább 26-ik évét betöltötte, büntetve nem volt, gyamság, gondnokság, vagy csőd alatt nem áll, az állam hivatalos nyelvét érti, azon írni es olvasni tud.

Minthogy pedig a virilisek csak egy-harmad részét képezhetnék a törvényhatósági bizottsági tagoknak, a két-harmad pedig választott bizottsági tagokból állana, meg arra való tekintettel, hogy a központi kormányzatnak a megyében es városban lévő képviselői, nemkülönben az országgyűlési képviselők is hivatalból tagjai volnának a törv. hatósági bizottságnak, kétségtelen, hogy a magyar nemzeti erelmek, az állam uralkodó eszméi, a törvényhatósági közgyűléseken soha vereséget nem szenvedhetnének. Sőt ellenkezőleg bekövetkezhetnék a

közigazgatás terén is ama üdvös változás, hogy a magyar állam eszme éppen azokon a pontokon a hol most leggyengébb, fokónként megerősödnék. A nemzetiségi igazgatók elvesztvén talajukat es működési területet, a vármegyék es városok tanácskozó termében, onnan lassan-lassan kiszorulnának. Es a nép, látva es tapasztalva, hogy az ujonnan szervezett közigazgatás a nepotizmuson es protekzióon kívül még más érdekeket ismer, látva es tapasztalva azt, hogy a régi hanyag szeszélyes es zsarnok közigazgatás helyett pontos es megbízható közigazgatással van dolga, látva es tapasztalva, hogy jogos sérelmei es igaz szenvedései gyors meghallgatásra es orvoslásra talál, leszerelné a gyűlölet fegyvereit, mellyel különösen a nemzetiségi vidékeken nem minden ok nélkül viseltetik, tisztelni, szeretni nemcsak felni es gyűlölni tanulna meg felebb valót s nem csak adózó alattvalója, de lassan lassan hűséges, önértékes sőt büszke polgárává válnék az országnak: mert tudni es érezni kell azt, mindenkinek: hogy Magyarország regenerációja a jó es helyes közigazgatástól függ.

Egy eljegyzési hír viszontagságai.

(Nyilatkozatok Degenfeld Imre gróf es Fedák Zsazsa körül.)

Sajtónk nem igen tarózkodik az indiskrécióktól, azt hiszi, hogy a közügyek tárgyalásánál is fontosabb feladata az intimítások közlése. Ezáltal a közélet terén szereplő egyéneket ugyszólván megfosztotta attól, hogy magánéletük legyen, mert annak minden mozzanatát a kíváncsi tömeg prédajaul vetik oda. Igy jart Fedák Sári, a kedvelt művésznő, kiről koholt eljegyzési hírt eresztettek vilagga, amely aztan sűrűn termi a nyilatkozatokat.

Mi is említettük es ösmertettük már ezen nyilatkozatokat, melyekben Degenfeld Imre gróf es Fedák Zsazsa nyilatkoztak az „Arad es Vidéke”-ben megjelent eljegyzési hírokre vonatkozólag.

Eképpen nagyon ellentétes nyilatkozatok kerültek forgalomba. Degenfeld Imre gróf a „Magyarország”-ban megtagadta, hogy ő az „Arad es Vidéke”-be sürgönyt küldött volna. Fedák Sára pedig a Budapesti Hirlapban nyilatkoztatta ki, miszerint az eljegyzési hír alaptalan.

Most e különféle nyilatkozatok után nyilatkozik az „Arad es Vidéke” is, a hír első terjesztője, melyet valószínűleg felültettek. E bonyolódott eljegyzési operette-ben nem, erdektelen az aradi lap végszava, melyben az indiskréció vádjá ellen védekezik, es mely ily hangzik:

Két nyilatkozat fekszik tehát előttünk.

Az elsőre: Degenfeld Imre grófera vonatkozólag kijelentjük a következőket: Az Arad es Vidéke szerkesztősége április hó 10 én, esütörtökön éjjel 11 órakor a következő táviratot kapta:

aradesvidekeszerkesztőeseg

arad
frbpest 7537 26 10 11
az aradesvideke 9-i szama
ujdonsagrovataban ream
vonotkozo hirnem felel
megavalosagnak — degen-
feldimregrof

Ezt a táviratot tehát — melynek eredeti jekezeink között van

— tényleg feladták Budapestben es itt az aradi távirtdahivatalban ugyanaz a Segesváry nevű távirótiszt vette fel, a ki most a gróf fenti Magyarország-beli nyilatkozataról szóló táviratot is felvette. A m. kir. távirtdahivatal tehát a tanunk, hogy mi azt a Degenfeld-fele czafoló táviratot — ugy a mintlapunkban megjelent tényleg megiskaptuk. Ha most Degenfeld Imre gróf kijelenti, hogy az a czafolat nem tőle ered, ebben természetesen egy pillanatig se kételkedünk. Valószínű, hogy valaki visszaélt a gróf nevével — bár nem is sejtjük, kinek lehetett ez érdekében — amit azonban meg fogunk tudni, mert a budapesti posta es távirtdahivatalnál haladéktalanul megteesszük a lépéseket, hogy a távirat eredeti kéziratát megtekinthessük.

Mikor a Degenfeld-fele táviratot kaptuk — megvalljuk — egy pilanatra nekünk is volt némi gyanunk a távirat aláírását illetőleg, mely ily zól: „Degenfeld Imre gróf.” A grófok nem szokták a gróf szót a névután tenni. Ez újabb magyar helyesírás, melyet leginkább az újságok es írók használnak. Ez azonban még nem volt elég ok arra, hogy a távirat hitelességében kételkedjünk es ime, azt látjuk, hogy a Magyarország-ban közzétett levél is ily van aláírva: „Degenfeld Imre gróf.”

Ami pedig az egész bonyodalmas ügy tulajdonképeni tárgyat — Fedák Sári menyasszony ságát illeti, azt látjuk, hogy a hozzánk esütörtökön érkezett távirat Degenfeld Imre gróf részéről megczafolta a hírt, most pedig a Magyarország-ban a gróf leczafolja a czafolatot, vagyis megczafolja azt, mintha ő azt mondta volna, hogy a hír „nem felel meg a valóság-nak.” Tehát a gróf nem mondta — es a Magyarország-beli leveleiben sem mondja — hogy e hír nem felel meg a valóságnak.

Mi a távirat közreadásánál kiirtuk: „a hírt most megczafolja az, aki arra kétségen kívül a legilletékesebb, maga Degenfeld Imre gróf.” Fedák Sári azonban fenti nyilatkozatában — melyet a grófnak a czafolatot le czafoló levele után küldött be a Budapesti Hirlaphoz — maga-magát jelzi a „legilletékesebb”-nek es mint ilyen kijelenti, hogy a hír mi o den atapot nélkülöz.

Nem tehetünk egyebet, megint csak azt konstatáljuk, „hogy Fedák Sári — nem menyasszony, vagy legalább is a szóban forgó magnásnak nem menyasszonya.”

NAPI HIREK.

Debreczeniek es hajduk.

A „Debreczen” vezető helyén kööljük Hevesvármegye hazafias feliratát Rákóczi, Bercsenyi, Thököly gloriifikálása ügyében. Ezt a feliratot átíratban megkapta Debreczen város es Hajdúvármegye is es már a közlelbbi közgyűléseken tárgyalni fogják azt. A debreczeniek es a hajduk hazafias multjából es becsületéből következik, hogy a mieink is egyhangu lelkesedéssel fognak felírni a törvényhozáshoz a hevesiekhez hasonló szellemű felíratban. Ujabbán Szatmár város törvényhatósága csatlakozott a Hevesvármegyei átírathoz, határozván, hogy hasonló szellemben ír fel az országgyűléshez, a debreczeniek es hajduk sem cselekednetnek másként.

Iskolaszéki ülés.

A debreczeni ev. ref. egyház iskolaszéke f. hó 18-án, délután 4 órakor az egyház tanácsstermében ülést tart.

Községi takarékpénztár.

Hajdu-dorogi levelezőnk írja: Hajdúvármegyében Böszörmény kezdte meg a közvagyonnak takarékpénztári műveletekkel való gyümölcsösztetését. Legutóbb a regale kártalanítás tőkáját is befektetni határozta, saját takarékpénztárába alaptőke gyanánt. Földes község ilyenmű vagyonából szintén takarékpénztárt alapított s oly szerencsés sikerrel forgatta 50,000 koronányi pénz vagyonát, hogy ma a nyereségből nemcsak a községi pótdadó kivételét nélkülözheti, de még egyéb kulturális célok megvalósítását is keresztül viheti. Ujabban a Hajdudorog községi képviselőtársaság is megpendült e helyes közgazdasági eszme és pedig a függetlenségi párt kebeléből. Tegnap közgyűlésén Toth Pál és társai írásbeli beadványukban azt indítványozták, hogy tekintettel a regale kártalanítási kötvények csekély kamatozó voltokra, alapítson a város ezek értékéből egy takarékpénztárt Böszörmény, Földes és más községek példájára, hogy így a 150,000 koronányi tőke jövedelme fokoztassék s a község több oldalról terhelhet házipénztára oly helyzetbe jusson idővel, hogy a pótdadó kivételét nélkülözhesse. Az indítvány sokaknál tetszéssel, sokaknál ellenszenvvel találkozott. A határozathozatal egy 30 nap múlva egybehívandó közgyűlés teendője lesz. Megjegyezzük, hogy Dorogon van egy részvénytakarékpenztár s így érthető, hogy egyhangú határozatra alig van kilátás.

Sipulusz és Zsül.

Két kedves, népszerű ember Sipulusz és Zsül. — Mindketten a magyarság szent ügyét szolgálják, Sipulusz mesteri tollal, Zsül a színpadon. — Bátran kérhetjük, hogy van-e, a ki a Rákosi Viktor és Zilahi Gyula nevét nem ösmeri művelt ember a magyar földön? Rákosi Sipulusz, országkövet is egyszemélyben, a tollal küzd, Zilahi Zsül a színpadon a magyar nemzeti eszményekért. Érdekes hogyan találkozott kettőjüknek a gondolata. A multkoriban irtuk, hogy Sipulusz, a kit sokfelé hívnak az országban felolvasásokra, elhatározta, miszerint jövőben csak tiszteletdíjért fog felolvasni, de nem a saját zsebe hasznára, hanem a legszebb célra, a nánási Kossuth-szoborra fogja az így szerzett tiszteletdíjait felajánlani. És épp ezért érdekes, hogy most a hajdusági követnek és jeles magyar írónak követője akadt a Zilahi Zsül kiváló színművészünk személyében, a ki megújában az aradi színháznak lett direktora és a ki felajánlotta az aradi Kossuth-szobor gyűjtő-bizottságának, hogy a harmadik megnyitó-előadása, valamint a főszézonban a szobor javára rendezendő díszelőadása, tiszta

jövedelmének tíz százalékát valamint mind azt a honoráriumot, melyet vendégszereplései alkalmával, vagy koncerteken kap, az aradi Kossuth-szobor alapra adományozza. . . Sipulusz és Zsül ilyen szép elhatározását dicsérjük az olvasóink előtt. Vajha példájukat más magyar írók és művészek is követnék, de hát a legtöbbjének előbbvaló az „alsós”, mint a hazafias eszmények önzetlen szolgálata.

43 évig tanító.

A debreczeni izraelita hitközségnek van egy olyan erdemes, veterán tanfőfia, aki már 43 esztendő óta tanítókodik és neveli az ifjak százait az élet küzdelmeire. Kohut Mór ez a fáradhatatlan öreg tanító, aki ez évben tölti be tanítói működésének 43-dik évét. Kartársai elhatározták, hogy jubiláris ünnepélyt rendeznek a tiszteletére mivégből a közönséghez fordulnak, hogy támogassák erkölcsileg, mint anyagilag a szép ünnep rendezését. Az ünnepélyrendező bizottság pénztárosa Smilovits Mihály tanító, hisszük, hogy a hitközség tagjai szeretetteljesen méltányolják a félszázados öreg tanító maradandó érdemeit.

Az adóügyosztály felhívása.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok figyelmébe ajánljuk a városi adóügyosztály ezen felhívását: A magyar korona országai területén bel és külföldiek által ipari, kereskedelmi, pénzforgalmi, szállítási bármilyen haszonhajtó célból nyert reményre alapalt, vagy üzletben tartott nyilvános számadásra kötelezett vállalatok igazgatói vagy üzletvezetői a városi adóhivatalnál benyújtandó üzleti jövedelem bevalláshoz, a részvények utáni osztalékok, kamatok felosztására és kifizetésére vonatkozó közgyűlési határozat hitelesített kivonatát és a vállalat nyereség és veszteség számláját csatolni tartoznak. Az adó alap helyes megállapítása céljából a vallomáshoz csatolandó még: 1. szám a vállalat tulajdonát képező állami, vagy egyéb adómentes értékpapírok jegyzéke. 2. szám az üzleti költségek kimutatása. 3. szám a közgyűlési határozatnak a behajthatatlan követelések törlesztésére vonatkozó kivonata. Debreczen 1902. ápril. 14. A városi adóügyosztály.

Az új primadonna beteg.

Makó igazgató új debreczeni színtársulatának a primadonnája, Felhő Rózi beteg. Aradon fekszik a művésznő. Makó igazgatóné is meglátogatta és örömmel vitte hírül Temesvárra, hogy a várván-várt primadonna nemsokára felépül és így még a Temesváriak gyönyörködhetnek a művészetében. Amde rövid ideig tart az élvezet, mert a kedvelt énekesnő a Makó társulattal együtt már május elejére Nyíregyházára jön a nyári idény egyrészére.

Az önkéntes tűzoltó egyesület közgyűlése.

A debreczeni önkéntes tűzoltó egyesület által kibocsátott közgyűlési meghívó teljes szövege ez: — Meghívó. A debreczeni önkéntes tűzoltó-testület parancsnoksága tisztelettel meghívja a testület tiszteletbeli alapító működő és rendfentartó tagjait a foltó év Április hó 27-én Vasárnap délután 3 órakor a tűzoltó őrtanyán tartandó XXV-ik évi rendes közgyűlésre. Targysorozat: 1. A parancsnokság évi jelentése. 2. A számvizsgálók évi jelentése. 3. Az évi költségvetés megállapítása. 4. Indítványok tárgyalása. 5. Három rendes és három póttagból álló

számvizsgáló bizottság egy évi idő tartamra való megválasztása. 6. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére az elnök három jelen lévő tagot nevez ki. — Kivonat az alapszabályból. A közgyűlés határozat képes, ha azon a működő tagok létszámának a fele jelen van Indítványok a közgyűlés előtt nyolcz (8) nappal írásban a parancsnoksághoz nyújtandók be. Debreczen 1902. április hó 12. Szikszay Gyula s. k. parancsnok Berkó János s. k. segéd tisztt.

Páholytörzsbérlők a debreczeni színházban.

Oláh Károly tanácsnok, színházfelügyelő rendezte a páholybérlők jogát. A színiügyi bizottságnak régebben hozott határozata értelmében összeállította a bérlők törzskönyvét. Az összeállítás szerint páholyjoggal bírnak, vagy törzsbérlői a színháznak:

A.) napon. Földszinti páholyokban: dr. Magoss György, Rickl Géza, özv. V. Szabó Jánosné, Sesztina Lajos, dr. Sz. Szabó József, Szabó Emma, Sámy Béla, Rasó Gyula, Kölcsey Sándor, Áron Manó, Reichmann Ármán, özv. Kovacs Lajosné, Kiss Áron, özv. Sárvary Ferenczné. Középpáholyokban: Moskovits Jenő, Katz Mihály, dr. Balkányi Miklós, dr. Kalmár Barna, Gajzágó Béla, Szikszay Lajos, Kaszanyitzky Endre, és Konecz Lajos, Szabó Sándor, Igyártó Sándor, dr. Benedek János és Jeney Miklós, Szabó Miklós, Csanak József és János, K. Tóth Kalman. Csalsádi páholyok: Wespremy Zoltán, özv. Szabó Antalné, Kirsch huszár százados, Konecz Elek és Dicsőfi József. B.) nap Földszinti páholyokban: Miskolczy Lajos, Simonfy Imre, Huzly Louise, özv. Veres Lászlóné, Fried Emil, Vessey Viktor, Lestyán Adorán, Losoncy Almos dr. Kerekes Géza, Rotschnok V. Emil, Liszka Nándorné, özv. Varga Ferenczné, B. czkó Sámuel. Középpáholyok: Kenyeres Károly, dr. Kola János, Puky Gyula, özv. Király Ferenczné, Fischbein Ignác, Reviczky József, gr. Degenfeld József, Géressy Kálmán, özv. Jármy Elekné, özv. Brunner Edéné, Komlóssy Arthur, id. Bosznay Károly és Tóth Kálmán, Ormódy Lajos, Pongrácz Géza. Csalsádi páholyokban: Nemes Kálmán, Lösch ezredes, Lőkóvits Arthur, dr. Kenézy Gyula és Török Gábor. C.) napon Földszinti páholyokban: Karap Mór, özv. Simonffy Beláné, Szikszay Gyula, Aczel Géza, Bekéssy László, özv. Csorba Lajosné, Szabó Kálmán, Vinnay Géza, Somogyi Pál, Sinay Gyula, Szentkirályi Tivadar, Abraham László, Bernáth Elemér, Dalmy és Hutflész. Középpáholyokban: özv. Dezső Lászlóné, Szabó és Tóby, Lengyel és Márk Kornhoffer József, Fazekas Sándor, dr. Ujfalussy József, Vecsey Zoltán, Komlóssy Dezső, Szunyogh Sándor, dr. Bruckner Ernő, Zádor Lajos, özv. Béressyné, Szántó Győző, dr. Moskovics Miksa, Csalsádi páholyokban: Tóth Aurél, Bechert Manó, Osoz Endre, Kolbenhajer éü dr. Szűcs Miklós. A 8 számú családi páholy minden előadásra a városi tanács és a színiügyi bizottság részére van fentartva. A támlászek törzsbérlőit holnapi számunkban közöljük.

Csodabarány.

H.-Dorogon Nyalka Sándor juhos gazdának egyik juha két fejű, négy fülű, két farku, s nyolcz lábú bárányt ellett. A csodabaránynak egy törzsből nyult ki a két feje s úgy nézett ki, mintha oldalukon nőttek volna össze s minden része teljesen ki volt

fejlődve. — A bárány az ellés után nem soká élt.

Légrády ur elhasalt.

A Pesti Hírlap hírhedt várura, a regényt és spárgát termelő nagyhatalom, ama bizonyos nevezetű Légrády Károly uraság, a ki elég vakmerő és hevenkedő volt Jókai Mórt a legdurvábban és tapintatlanul dobni ki a redakciójából csufos bukást szenvedett. Bizonyos nevezetű Légrády Károly újságkiadó ur ugyanis fellépett Abrudbányán honatya jelöltnek, de csupán 18-an voksoltak a rettenetes közvélemény gyárosra, mert ellenében a szép Rosenbergy Gyulát választották meg honatyának. A szép Gyula 138 szavazatot kapott és így a csunya Károlyka csufosan bukott meg Abrudbányán is, a mely pedig az öreg Tisza Kálmán esete óta végső menedékhely a bukott nagyságoknak. Nem vagyunk kárörvendők, de az elbizakodott nagy közvélemény gyáros bukását elégedetten jegyezzük fel.

A tanári körből.

A debreczeni tanári kör, mint az orsz. középiskolai tanáregyesület fiókja, f. hó 19-én szombaton délután 5 órakor gyűlést tart az ev. ref. kollégiomban, a melyre a kör t. tagjait ez uton is meghívja — az elnökség.

Nyilatkozat.

Oláh Károly tanácsnok, színházi felügyelő ur nyilatkozik „Komaság a tanácsban“ cz. újdonságunkra. Kijelenti, hogy neki az új színházi gépész nem rokona, dicséri ennek a gépésznek a képességeit; mi, az ügy tisztázása lévén a főczöl, készségesen közöljük Oláh tanácsnok ezen nyilatkozatát, melyet ő valószínűleg a szebb hangzás okáért, „Válasz“-nak keresztel el, holott mi tudunkkal idáig, ez ügyben, nem disputáltunk a tanácsnok ural. — Így hangzik ez a „Válasz“, mely a komornak sincs teljesen hiányan, egy komasági kötelek kedves illuziójától fosztja meg az olvasóinkat.

Válasz a „Komaság a tanácsban“ cz. tegnapi újdonságra. A színházi gépész állás betöltése ügyében b. lapjuk a főmérnököt látszik kárhóztatni; pedig ha valaki ez ügyben hihás lehet, úgy az csak én lehetek, de én sem vagyok. Es mivel nem szeretem, amennyiben sem mint katona, sem mint polgár nem szoktam meg, hogy helyettem mást üssenek, — kilépek a nyilvánosság elé, mert a gépész megválasztott T. I-t en ajánlottam és pedig igen melegen a tanácsnak, daczára hogy ő sem nekem nem rokonom, sem sógorom, nem komám, sőt ily viszonyban a tanács egyetlen tagjával sem áll! de ajánlottam, mert őt ez állásra teljesen alkalmasnak és képesítettnek találtam és erte, — ha magát a jövőben is multjanak megfelelőleg viseli, — minden tekintetben jót állok. A pályázatnál nem az volt a fő, hogy van-e az illetőnek electro-technikai képessége, — mert bár e tekintetben a bizonyítvány kiántatott is — de mivel ma ezt mindenki megszerezheti, az csak egyik kellék volt; a főkének pedig az volt, hogy van-e az illetőnek színházi gyakorlata. Mert úgy tessék a dolgot megérteni, hogy Edison, a világ legnagyobb villamos embere, de azért lehet, hogy gyenge színházi ember és gépész lett volna belőle. T. J.-nek van gépész oklevele, van bizonyítványa arról, hogy az „István“ gözmalom nagy villamos műveit kezelte s így van a villamos művek kezeléséről bizonyítványa, tehát bizonyára képes lesz a mi parányi villamos gépünket is kezelni.

Azután van színházi villamos gyakorlata, mert tudomásom szerint legalább 50 villamos darabot önállóan dirigált úgy a közönség, mint a rendezők és a színházgató, tehát már színházi szakértők megelégedésére amiről nemcsak személyes tapasztalatom van, de van az illetőnek bizonyítványa úgy a színházgatótól, mint a mérnöktől. A mellett kitűnő lakatos, aki fizetésének több mint a felét megtakarítja a város részére azáltal, hogy mint vízvezeték, villamos, gázszelvény és lakatos-mester, ez irányokban a városnak nem okoz kiadásokat, úgy mint a multban történt, mig én a színházi felügyelőséget át véve, ennek beszüntetésére nem törekedtem. Végül kijelentem, hogy igen is volt egy pályázó, a ki a város egyik főtitkárjének közeli rokona, egy másik pályázó érdekében, pedig egyik igen előkelő városi biz. tag faradozott, s hogy a városi tanács többsége mennyire a „sógorság-komaság“ mellőzésével járt el, mutatja az, hogy az illetők — minden aktió kifejtése daczára is, — elbuktak! Teljes tisztelettel Oláh Károly tanácsnok színházi felügyelői.

Tavaszi eső.

A szomjas föld végre furdózik. A lankadt vetések felelevenednek. Most már néhány meleg nap alatt zöldelni fog a táj. Az áldott eső igazi bugyborékokat ver föl. Hasznos tavasz az ilyen. A gazda ember régvárván várta ezt az esőt. Adjunk hát az Ur Istennek erte.

Elhunyt debreczeni polgár.

Rég adóüzető polgára hunyt el Debreczennek. Polgár Bozóky István munkás élet után 62 ik évében hosszas szenvedés után elhunyt, Hamvait folyó hó 17-én, d. u. 3 órakor temetik a Loránffy-utca 42 sz. saját háztól. Kiterjedt rokonság gyászolja az érdemes debreczeni polgárt.

Három a magyar igazság.

Jánosi Zoltán kiváló munkatársunkat, hajdu-sámsoni ev. ref. lelkesít midőn az elmúlt évben beválasztották a vármegyei köztörvényhatósági bizottság tagjává, Jánosi választást elvi okokból nem fogadta el. Lemondott. Most ismét megválasztották; ámde most meg az igazoló-bizottság szólott közbe. Dél előtt tartott ülésén formai okokból megsemmisítette a Jánosi mandátumát. Most új választást tűznek ki, melyen Jánosit ismét újból megválasztják, beteljesedik, hogy a három a magyar igazság. Jánosi minden esetre jeles erőt nyer a vármegyei köztörvényhatósági bizottsága.

Színészből betörő.

A sülyedésnek legalsó fokára jutott egy szépen indult tehetségű színész ki egykor a debreczeni színházban is kedvelt szereplő tag volt. Sárközy Árpád volt ez a daczeg, fiatal művész, a ki mintegy 10 esztendővel ezelőtt debreczeni színész is volt. Tehetséges művésznak ígérkezett, de elzüllött. Székesfejérvár mellett, mint betörő fogták el a csendőrök. Luczenbacher Miklós pettendi kastélyába tört és több ezer koronát érő arany- és ezüstneműt rabolt el. Majd egy szomszédos földesur, Justh József házából zsákmányolt értékes jószágokat. A züllött

színész a székesfejérvári börtönben várja büntetését.

Hírek a nagyvilágból.

Az orosz belügyminisztert megölték. Szipjagin orosz belügyminiszter ellen merényletet követtek el. A miniszter délután egy óra tájban el akart távozni a birodalmi tanács épületéből, a mikor az előcsarnokban agyonlőtték. A gyilkos azt mondja, hogy neve Balzanev és mint a kievi egyetem hallgatóját a tavalyi zavargások alkalmával megbüntették, a mi arra indította, hogy a miniszteren bosszút álljon. Mikor elfogták, nem fejtett ki ellenállást. A gyilkos orosz hadsegédi egyenruhában közeledett a miniszterhez azzal, hogy Szergiusz nagyherceg megbízásából iratot akart átadni, mialatt a miniszter az irat után nyult, a gyilkos revolveréből, ötször rálőtt. Két golyó halálos sebet ejtett a miniszteren, a ki félharomkor meghalt. Szipjaginra már vagy két hettel ezelőtt rálőtt egy diák, de a golyó célt tévesztett. E merényletnek híret akkor hivatalosan megczafolták. A belügyminiszter ellen nagy volt az elkeseredés Oroszországban, különösen az egyetemi hallgatók körében, mert neki tulajdonították a diákságnak tüzelvással való megrendszabályozását. A szabadsáért küzdő egyetemi hallgatók áldozata lett a mult évben Bogoljepov kultuszminiszter is. **A letépett magyar zászló.** Horvátországban fölháborító eset történt. A déli vaspályatársaság daruvari állomásának fölveteli épületén, az állomás előterére néző oldalon április 11 én kitűzték a magyar nemzeti zászlót. Ezt a déli vasut budapesti üzletigazgatóságának intézkedésére tették. A zászlót éjszaka idején ismeretlen tettesek leszállították s a foszlányokat magukkal vitték. A bátor horvát testvérek tehát ezt a hőstettet éjszaka, senkitől nem látva hajtották végre. Sajnos, a gyáva tettesek aligha fogják érezni a merénylet következményeit, mert a horvát hatóság jóakaró módon elnézi a magyar zászló megsértését. Daruvaron mostanában ez már a harmadik eset, hogy a magyar zászlót, bár gyávan rejtőzködve, bepiszokták. Nemcsak itt, több más helyen is megsértették színeinket. Legutóbb augusztusban történt Daruvaron ily botrány. De sehol sem puhatolták ki és büntették meg a tetteseket.

Debreczeni rövid hírek.

Harminczéves jubileum. Weichinger Károly, a Hungaria kavéház népszerű tulajdonosa tegnap ünnepelte meg házasságának harmincz éves évfordulóját. A szép ünnepélyen a családtagokon kívül számosan vettek részt. A Hungaria személyzete Kovács Dezsővel az élen szintén üdvözölte az ünnepeltet s arcképalbumot s díszes emléktárgyat nyújtottak át neki szeretetük emlékéül. — **Holttest a vasuti kocsi tetején.** Titokzatos eset történt tegnap éjjel. A Debreczenből hajnali 3 órakor Nagy-Károly felé induló személy vonat egyik harmadik osztályu kocsija tetején, mikor a vonat Nagy-Károlyba érkezett, egy véres férfi hullát találtak. A rendőrség megállapította, hogy az illető Medgyes Mihály s Ujszászra való. A debreczeni s nagykarolyi rendőrség együttesen nyomoz, hogy a rejtélyes ügyet felderítse. **Nyugdíjazások a vármegyénél.** Hajduvármegye nyugdíjvalasztmánya tegnap

Üzlet átvétel.

Van szerencsém tudatni, hogy a Békés Emil ur előnyösen ismert fűszer és csomagoló üzletét Piacz utca 70. sz. alatt átvettem és azt az ismert szolid elvek szerint saját bejegyzett cégem alatt fogom vezetni. A közelgő husvét ünnepekre ajánlok saját felügyeletem alatt lévő mindenféle fűszerárakat — továbbá

כשר של פסח Husvétii bort és szilvóriumot.

KRAUSZ J. BERNÁT.

Magamat a 1. é. közönség szives pártfogásába ajánlva, vagyok teljes tisztelettel

Rásó Gyula alispán elnöktetével ülésezett. A választmány Ferenczy Elek volt főszolgabíró nyugdíjgyűjével foglalkozott, kinek nyugdíját 26 évi szolgálat után 2500 korona fizetésének 72 százalékát 1800 koronát allapított meg.

Köszönetnyilvánítás.

Felédhetetlen édes apánk nagyapánk, illetve apósnak Id. Kuczik Gábor elhunytá alkalmával hálás köszönetünket fejezzük ki mindazon rokonaink, barátaink s kártársainak, kik mély fájdalomukat részvétükkel enyhíteni igyekeztek. — A gyászoló család.

Ertesítés.

A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriumától vettük az alábbi közérdekű értesítést: A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma tudomására juttatja ez ev. ref. egyház tagjainak, hogy az egyházi adó és közalapi illeték a folyó évre ki van vetve s az adókievetési munkálat az egyház számvévi hivatalában közszemlére ki van téve, hol az a hivatalos órák alatt ez évi április 10-ik napjától 18-ik napjának délután 5 órájáig barmikor megtekinthető. Ennek az adókievetési munkálatok megtekintésére tehát azzal hívja fel az ev. ref. egyház tagjait, hogy aki az adókievetést helytelennek találja, vagy bármi okból helyesbítésre vagy elengedésre vel jogot formálai: ez iránt az egyházi törvény 251 §-a értelmében a fentebb jelzett idő alatt az egyházi számvévnél. Egyház tér 17 sz., a hivatalos órák alatt akár szóval, akár írásban megteheti felszólamlását, mert későbbi felszólamlásnak hely nem adatik. Kelt Debreczenben az ev. ref. egyház presbyteriumának 1902. évi márc. 31-ik napján tartott gyűléséből.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Szerdán, április 16-án ujdonságu: A képviselő ur, Bohózat 2 felvonásban. Irtak Dr. Guthy Soma és Rakosi Viktor.

Csütörtökön április hó 17-en 159-ik szám „C” A képviselő ur.

Pénteken, április 18-án berlet 160-ik szám „A” A képviselő ur.

Szombaton „B” berletben Egy görbe nap. Enekes bohózat 3 felvonásban.

Vasárnap két előadás, délután 3 órakor felhíjarakkal: Katalin Nagy operette 3 felvonásban.

Este 7 és fél órakor „C” berletben: 1000 ev. Történeti látványos színmű 10 képen.

San Toy.

(K. Tarnay Leona első fellépte.)

A hirtelen eltávozott Szarmay Olga alténekesnő utóda Kömleyné Tarnay Leona tegnap este mutatkozott be San Toy operettben. Kallay Lujza szerepét, a szobalányt játszotta. Az új énekesnőn meglátszik, hogy gyakorlott színésznő, a színpadon könnyedén, otthonosan mozog. Ügyes, temperamentumos énekesnő, ki nem annyira a hangjával, mint tánczával hat. Sikkesen tánczol, azonban nem tud elég diskrét lenni a tánczban, van abban bizonyos orf umszerűség. Ének tudása a legbiztosabb. Hangja csekély terjedelmű s ezért csak a közép regiszterekben érvényesül; mely hangja oly csekély terjedelmű, hogy alig észrevehető. Rokonszenvesen ugadtak, táncz dalait megújráztak. Elfajta, kisebb hanganyagot igénylő szerepekben mindenkor megállja helyét, de

nagyobb, nehezebb énekpartikkal nehezen fog megküzdeni. Komlósi Anna, Faragó, Székely vették még ki részüket az előadás sikeréből. Nagy Gyula gyakran izetlenkedett, miáltal játéka hatása elveszett.

Omikron.

CSARNOK.

Vaterloo.

Erckmann—Chatrián elbeszélése után fordított a: **ifjabb Möriz Pál.**

Azóta már sok esztendők multak el. Goulden ur, Grédi néni, a czimborák is örökpihenőre tértek a jobb világba. Katicza is egész galambfehér. De ha ratekintek, mintha újra átelném a reg mult időket. Ugy tűnik fel előttem, mintha ma is husz éves volna. Oly üde, oly rózsza piros, mint régen. Magam előtt látom, midőn az ablakban a virágokat öntözgeti. És halkán dudolgat a kedves. Most ime arczába ragyog a napsugár.

Majd midőn a kis keskeny emeleti lépcsőn karonfogva lépegetünk e a műhelybe és vígan köszönti az apót.

— Jó napot, Goulden ur!

Goulden ur nevetve viszonozza a köszöntést.

— Jó napot, jó napot gyermekeim...

Ilyenkor Katiczát mindig megcsókolja. Katicza pedig sópreget, a butorokat törülgeti, majd az edényeműt rendezzi, miközben mi a napimunkához látunk. Ó, azok a jó idők!... Ó, mily szép élet!... Micsoda gyönyörűség, micsoda boldogság az ifjúkor egy artatlan, jólelkű, dolgos asszonyka mellett! A gyönyörtől csakugy mosolyog a lelek... A jövő határtalanul csapong rózsaszín felhőivel a messzeségbe! Hisszük, hogy sohasem öregszünk meg... Szerelmünk meg nem fogyatkozik... A mit csak szeretünk, az mar a miénk is... Ételkedvünk duzzad... Vasárnaponként szabadban, a forrásoknál pihenőzünk! Az erdőben oly puha így a mohás gyöp. A nagy, arnyékos fák lombjai között a méhek, bogarak muzsikálnak... Mosolygunk. Istennem! Micsoda boldog élet! Micsoda boldog élet! Midőn pedig alkonyodik, kiki esőndesen visszahuzódik fészkebe. A nap aranyos sugarai Wechem től egész a mittelbronneri erdőig fonják, huzzák az aranyos pántlikákat. Meláva gyönyörködünk benne. Kéz a kézben. Miközben a pfalzburgi kis harang estimára esendül, majd reá esendülnek a homályba borult taj kis falvaiban is az estharangok... Ó, az ifjuság... Ó az élet... Ma is úgy előttem áll minden, mintha csak álmokként repült volna el az az ötvenesztendő. Pedig más lepkek repésnek a tavasz illatos lég hullámiban. Más szöcskők czírpelnek. Az alma fa is más virágbokréttakkal üdvözlí a tavaszt... Természetes tehát, hogy miénkünk is meg kell változni! Meg kell öregednünk, mert hisz már a mi ifjúkorunkban is voltak öregek. Azért is hiszem én, hogy mi még egyszer ismét fiatalok leszünk, hogy szerelmünk, szeretetünk újból fellángol és hogy a mi kedveseinkkel, a milyenek Goulden apó, Grédi néni és a többi becsületes embertársaink voltak, ismét találkozzunk. Ezen édes hit nélkül valami kegyetlen volna az akkor, amde kegyes az Isten, bánatot, aggályt nem bocsat reánk a remény szírványára nélkül. Efelől Katicza is úgy gondolkodik, mint jó magam.

Szóval, röviden, boldogságunkat nem zavarta semmi. Mindent rózsaszínben látunk. Virágos volt az életünk.

(Folyt. köv.)

Karambol asztal jó karban levő 3 lapdával azonnal eladó. Megtekinthető a Nyiregyházi kaszinó helyiségében.

Kútfúróknak lakatosoknak, kovácsoknak különféle szerszám és használható ócska vasak üzlet feladás miatt minden elfogadható áron eladók. Ugyanott egy esztergapad teljes lakatos műhely berendezés olcsón kapható. Piacz-u. 26.

Vasredőnyös vasbetétes üveg ajtó, üzlet vagy koresmának alkalmas teljes felszereléssel együtt olcsón eladó Petőfi-tér 2 sz.

Valódi uradalmi tea vaj kilóként 1 frt 20 krért kapható Félégyházi Janos fűszer üzletében a Piacz és Miklós u. sarkán.

5105--1902.

Árverési hirdetés.

A városi Törzsménesből és a fogatokból kiselejtezett és számfelletti 8 db. herelt lónak nyilvános árverésen leendő eladása rendeltetvén el, ezen árverés a **f. 1902. ápr. 20. napján** tartandó országos lóvásárban **d. e. 10 órakor** fog eszközöltetni, mely árverésre a venni szándékozók meghívhatnak. Debreczen, 1902. ápr. 15.

A városi tanács.

A legújabb

női ruhaszővetek, delain, batist, zephir és mindenféle mosóruha kelmék

óriási választékban

raktárra érkeztek

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódoi cégnél Kistemplom bazár.

Egyedüli butorgyár

Debreczenben.

Alapított 1875-ben. — Több éremmel kitüntetve.

SCHVÁRZ VILMOS

Cs. és kir. udv. butorgyáros.

Gyárhelyiség: Szálka-utca 5. Üzlethelyiség: Piacz-u. 71.

Ajánlja

saját gyártmányu

és dusan felszerelt butorraktárát, valamint kárpitos butorait nagyválasztékban, diszitéseket mindennemű stílusban, a leggyorsabb kivitelű legfinomabb kivitelű jutányos ár mellett. — Javítások olcsó árban elfogadhatnak, Pontos kiszolgálás bizossítottatik. — Költőségvetés, rajz és mintákkal készséggel szolgálok.

Általános
kivánságnak engedve,

az évtizedek óta nagyválasztékban és általános közmegelegedésre szolgáló vászon, pamut-áru, fehérnemű raktáramat kibővíttem és berendeztem a nőruházat egyik legfontosabb cikkével:

mosószövetekkel.

Mint eddigi áruim úgy a mosókelmék is a legelsőbb minőségűek, lehetőleg színtartók és legújabb ízlés szerinti. Az arak **határozottak** és aranylag olcsóbbak, mint bármely bevásárlási forrásban.

Remek szöveimből kivánságra **mintagyűjteménnyel** szolgálók.

A mosó és nyári szövetek neve:

Graciosa, Cleopatra, Dress, Record, soi royal, Felicia, Nizza, Indiseh foulard, Buschesse, Madapolan Levantin, Foulard nonpareil, Batist royal, Natta, Mouslin Inde, Pique fehér és színes, Satin mercerisé, Batist zephyr hazai kék és piros Levantin.

A szövetek szélessége többnyire 80 centi-méter, árak 70 filléren kezdődik.

Kardos László
Kossuth-utca 9.

Egyszerű és diszes
Kerti lózákat,
kerti és rakári
Vizfecskendőket,
udvari és községi
Kútszivattyukat,
kitűnő szerkezetű
Borsajtókat, szőlőzúzókat,
és minden építési
Vastárgyakat,
olcsó gyári árakon
olcsó kézből ajánl
„Debreczeni Vasöntőde
és Géplakatosság“
Péterfia végén, a Hadházi utcában.

KEGYES FERENCZ
legnagyobb

sirkőraktára

az ipar és kereskedelmi bank palotában.

Dus választék mindenféle sirkővekben, igen olcsó árak mellett, pontos és szolid kiszolgálás.

Konyári Sóstó fürdő

megnyitás május hó 4 én.

Gyógyítja a görvély kórt s annak következményeit, u. m. csontszut, csontvelő lob, összezsugorodott izület stb. miadennemű kőszvényes, csúzos bántalmakat, bármiféle bőrbajokat, továbbá sápkór, máj, lép, vese és belső daganatokat, különösen női és férfi bajokra legkitűnőbb hatásu.

Fürdő-orvos: **Dr. Móricz Ernő** pocsaji tb. járás-orvos.

Jól berendezett lakások, előkelő vendéglők (kitűnő ételek és tisztán kezelt italok, személyes felügyeletünk alatt allanak) és a mi fő, igen mérsékelt díjszabások mellett, rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesülnek a t. fürdővendégek.

Vasuti állomás: Hosszupályi, Debreczen—N.-Létai vonalon. Posta és távirat állomás helyben. Minden vonat érkezésnél kocsik allanak rendelkezésre.

Tisztelettel a **Konyári Sóstó fürdő vállalat** igazgatósága.

Minden gyártmányu kerékpárreszket raktáron tartunk.

Schweitzer Testvérek

DEBRECZEN,

Piacz-utca 56. a megyeház mellett.

Üzletek:

Miskolcz,

Rimaszombat, Jászberény

Ajánlunk:

Kerékpárokat

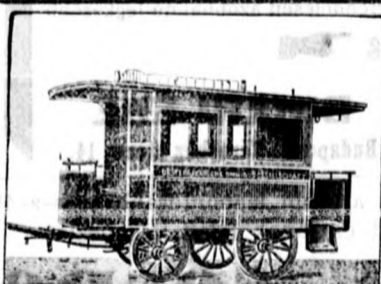
elsőrangú angol és német gyártmányokat, hölgyek és urak részére meglepő hasznos szabaddal-makkal védett újításokkal.

Kényelmes részletlítésre is a legalsó gyári árakban.

Nagy mechanikai varrógép és kerékpár zománczozással és nikkelezéssel berendezett javító műhely.

Arjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Minden gyártmányu kerékpárreszket raktáron tartunk.

Nagy
Okaság.

A felszámolás alatt álló

ausztriai omnibusz-társaságtól

nagymennyiségű

OMNIBUSZ

minden áron eladatik.

Felvilágosítást nyújt: Inspector KALLBERG, Wien, XVIII/3 Gschwandnerg 14.

Rendkívüli szerencse BIHARI EDE

főáradájában, ahol eddig több mint

ÖT MILLIÓ

koronát fizettek ki, közötté

600,000 kor. a 69686. számra
600,000 kor. a 28718. számra

Nem kell gazdagnak lenni, hogy de általa meggazdagodhatunk! egy sorsjegyet vásároljunk.

SZERENCSE-NAPTÁR.

Január	Február	Márczius	Április	Május	Junius	Julius	Auguszt.	Szeptemb.	Október	Novemb.	Decemb.
1 87250	1 43347	1 23711	1 73744	1 57027	1 53445	1 23730	1 57088	1 23017	1 18420	1 09080	1 23651
2 08382	2 78082	2 25817	2 82430	2 34226	2 05055	2 45706	2 14211	2 82370	2 23085	2 45783	2 45783
3 23012	3 08527	3 28774	3 08450	3 31332	3 23077	3 23547	3 08606	3 45703	3 05658	3 06511	3 23783
4 23701	4 73723	4 45749	4 57889	4 73207	4 82434	4 57884	4 61454	4 06388	4 43211	4 43223	4 18473
5 53434	5 28655	5 45229	5 08448	5 18427	5 14110	5 01473	5 31308	5 05089	5 73741	5 53418	5 78069
6 08537	6 57810	6 23767	6 08647	6 43323	6 73724	6 08613	6 05625	6 31320	6 18438	6 57000	6 73591
7 57808	7 78057	7 28659	7 53424	7 45710	7 31333	7 23033	7 15085	7 45709	7 34230	7 08620	7 08620
8 23068	8 23738	8 43444	8 57984	8 23721	8 78051	8 05670	8 28606	8 43207	8 57937	8 57856	8 05634
9 23532	9 23728	9 23538	9 23523	9 73008	9 02701	9 23707	9 73009	9 14241	9 73509	9 45778	9 57844
10 08075	10 18411	10 08023	10 31207	10 23675	10 53409	10 57038	10 23685	10 73022	10 73049	10 23655	10 08075
11 06601	11 82414	11 45702	11 08406	11 08406	11 23742	11 08422	11 82316	11 23716	11 45745	11 78075	11 78075
12 05674	12 73522	12 45723	12 34236	12 05626	12 57803	12 14236	12 43408	12 73007	12 18441	12 43243	12 23646
13 78098	13 43250	13 23756	13 08546	13 08443	13 23717	13 78087	13 05671	13 73507	13 23682	13 08007	13 45773
14 45702	14 08040	14 57951	14 43327	14 23665	14 23673	14 15302	14 25800	14 23603	14 14171	14 08086	14 78090
15 25802	15 06089	15 28733	15 82440	15 45748	15 45800	15 14135	15 82354	15 23600	15 08535	15 28621	15 14231
16 37540	16 14123	16 06561	16 73546	16 57909	16 34235	16 14170	16 08685	16 01484	16 14133	16 73048	16 08582
17 08009	17 57829	17 18406	17 82474	17 23783	17 82707	17 05602	17 23611	17 82401	17 45713	17 82485	17 18440
18 57920	18 34449	18 23704	18 82501	18 43235	18 73542	18 23628	18 14208	18 23589	18 78066	18 53444	18 23749
19 82325	19 13310	19 57817	19 45774	19 45774	19 23582	19 14144	19 05614	19 82484	19 57880	19 05606	19 56646
20 45750	20 45701	20 82436	20 23506	20 31318	20 73728	20 73510	20 23611	20 57014	20 73092	20 08438	20 53412
21 57900	21 14279	21 08582	21 08591	21 45723	21 78070	21 08570	21 23747	21 73711	21 08046	21 08567	21 23724
22 14265	22 73647	22 62749	22 43423	22 23623	22 08550	22 23706	22 14281	22 08507	22 57859	22 05642	22 05688
23 18432	23 06524	23 06605	23 82322	23 43421	23 57076	23 14219	23 82328	23 23715	23 08574	23 57954	23 50503
24 06550	24 01478	24 14191	24 78044	24 05684	24 78030	24 18421	24 23652	24 14215	24 23650	24 78040	24 08661
25 02744	25 08408	25 43410	25 43412	25 23674	25 08610	25 23578	25 05655	25 08553	25 78075	25 82801	25 43442
26 23702	26 43415	26 57082	26 31310	26 82342	26 14192	26 08415	26 34224	26 82412	26 80600	26 23631	26 08670
27 73630	27 08546	27 45780	27 73015	27 45713	27 08642	27 08536	27 01404	27 23582	27 73010	27 53430	27 05610
28 08680	28 80624	28 18408	28 34206	28 45780	28 08555	28 82322	28 82400	28 78032	28 23756	28 34204	28 08430
29 78008	29 23700	29 28700	29 08515	29 45749	29 14193	29 08626	29 45720	29 45735	29 23675	29 23641	29 78028
30 73580	30 73632	30 73632	30 73531	30 58417	30 43440	30 23641	30 18421	30 23600	30 18440	30 53435	30 82380
31 45757	31 23792	31 23792	31 31244	31 31244	31 31244	31 23539	31 73545	31 23517	31 23517	31 31321	31 31321

Mikor van a születésnapom? Mindenki azt a számot vásárolja, amely véletlenül a neve- vagy születésnapjára fel van jegyezve. Ezen számokból nemcsak egész sorsjegy, de 1/2, 1/4, 1/8 is kapható. Csak azon legrosszabb esetben küldök hasonló számot, ha a kért szám már el volt adva.

Az I. osztályú sorsjegyek ára :

egy nyolczad (1/8) — 75 frt vagy 150 k. | egy negyed (1/4) 150 forint vagy 3. — k.
egy fél (1/2) 3. — . . . 6. — | egy egész (1) 6. — . . . 12. —

Eredeti sorsjegyeket utánvétellel vagy a betétösszeg előzetes beküldése ellenében küldök. Minden rendeléshez a hivatalos tervet ingyen mellékelem. A hivatalos nyereményjegyzéket huzás után azonnal küldöm. Sziveskedjék megrendeléseit azonnal, de legkésőbb

1. é. ápril hó 23-ig

alóliert szerencsés főclárusítóhoz juttatni.

BIHARI EDE

Budapest, Városház utca 14.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.
Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszerüzletára és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Turul permetező.

A jelenkor legjobb

peronospora permetezője

javitott alakban, 1902. Modell, fényesen kiállotta a próbát. Teljesen szilárd, réz alkatrészekkel, egy percz alatt kivethető székárammal. Könnyű, jó és biztos munka.

Kapható

Kontsek Géza

magkereskedésében, Kossuth utca 7.

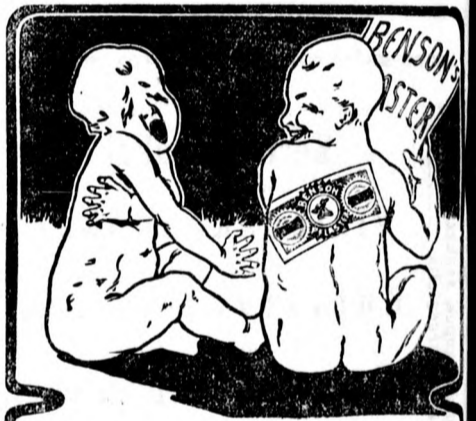
Megérkeztek

a legszebb tavaszi ujdonságok
női divatszövetekben

Bluz selymekben, Tennis, Chiné és De laine szövetekben, napernyőkben

Szabó Lajos fiai cégnél

Debreczen Rózsátér.

Seabury & Johnson-féle

BENSON-TAPASZ

a leghatásosabb szer köszvény, csusz, derékfájás, hátbaj, mellbaj, köhögés és mindenféle meghűléseknél.

Óvakodjunk csekélyebb értékű utáztatoktól.

Kapható minden gyógyszerüzletben.

Fitos Ferencz gyógyszer. N.-Károly.

Louis Ritz & Co. Hamburg.